

WEST.

voor ondernemers in de stad

jaargang 15 · maart 2019 · nr 1

**MET
SPECIAL**
HOOGHEEM-
RAADSCHAP VAN
RIJNLAND

IN DIT NUMMER:

- WATERSCHAPPEN, KLIMAAT EN DE LOBBY VNO-NCW WEST
- VERKIEZINGEN PROVINCIALE STATEN, WAT WILLEN ONDERNEMERS?
- MAI ELMAR: POWERVROUW VNO-NCW ROTTERDAM

ZEER AANBEVOLEN

ADAC ZOMERBANDENTEST 2019
BANDENMAAT 185/65 R15 88H

SPORTRAC 5

ZOMERBAND UIT HET MIDDENSEGMENT MET UITSTEKENDE PRESTATIES ONDER DROGE EN VOCHTIGE OMSTANDIGHEDEN

- Korte remweg op natte wegen
- Absorbeert schokken en verbetert het rijcomfort
- Snel en nauwkeurig stuurgedrag

ROCK THE ROAD

FEEL THE FREEDOM. EXPERIENCE THE DRIVE.

INHOUD

ONDERNEMERSKLIMAAT

Ondernemers betalen niet alleen mee aan provincie en waterschappen, ze zijn ook vertegenwoordigd in deze organen. Op tal van gebieden wordt samengewerkt, zowel in Noord- als in Zuid-Holland. Een logische zaak want milieu, energie en waterkwaliteit grijpen in op onze leefomgeving en dus ook op het ondernemersklimaat.

SPECIAL RIJNLAND

De waterschappen staan voor grote beslissingen, denk aan klimaat en energietransitie. Hiertoe werkt het Hoogheemraadschap van Rijnland nauw samen met bedrijfsleven, Groene Cirkels en Groene Groeiers. Maar allereerst is het van belang om te gaan stemmen op 20 maart. Reden genoeg voor een informatieve special bij deze West.!

MAI ELMAR, VOORZITTER

Ze wordt wel de meest invloedrijke Rotterdammer genoemd. Mai Elmar, de nieuwe voorzitter van VNO-NCW Rotterdam, steekt als directeur van Cruise Port Rotterdam niet onder stoelen of banken dat de Rotterdamse haven een van haar grote drijfveren is. "Mede door de scheepvaart leven er 174 nationaliteiten in Rotterdam."

OOK IN DIT NUMMER:

- 05 COLUMN KEUKENS
- 12 PROVINCIALE STATEN
- 21 REGIONIEUWS

'Met het **Versnellingshuis** gaan we een fikse slinger geven aan de circulaire economie'

Hans de Boer bij de lancering van het Versnellingshuis op 13 februari in Alkmaar

WEST. wordt periodiek uitgegeven door VNO-NCW West in samenwerking met Elan | strategie | creatie.

VNO-NCW West is dé ondernemersorganisatie in de Randstad. Ze behartigt de belangen voor het bedrijfsleven en biedt de aangesloten werkgevers een netwerk. Bij VNO-NCW West zijn directeuren, groot-aandeelhouders en topbestuurders aangesloten.

VNO-NCW West
Postbus 93073
2509 AB Den Haag
T 070 349 08 10
info@vno-ncwwest.nl
www.vno-ncwwest.nl

Hoofredactie
VNO-NCW West
Annemarie van Oorschot
T 06 25 00 23 87
oorschot@vno-ncwwest.nl

Info lidmaatschap
Erna Verschuur
T 070 349 08 12
verschuur@vno-ncwwest.nl

Uitgeefpartner
Elan
Rik Weeda
Laan van Zuid Hoorn 60
2289 DE Rijswijk
rik@elan.nl
www.elan.nl

Advertentie-exploitatie
Elan
Rik Weeda
T 070 22 11 864
T 06 53 75 67 26
rik@elan.nl
www.elan.nl

Bart Tiemens
T 06 51 34 58 70
bart@elan.nl

Ontwerp en opmaak
Elan

Coverfoto
Marlies Hofstede
Photography

Druk
Quantes, Rijswijk

**Schakel tussen
mens, werk en
werkgever**
haeghegroep.nl

Bijzonder ondernemend

COLUMN

REDENEN GENOEG OM TE STEMMEN OP 20 MAART

Een ver-van-mijn bed-show. Zo zien veel ondernemers de Provinciale Statenverkiezingen. Al lijkt de invloed van de provincies misschien gering, het tegendeel is waar. De Provinciale Staten hebben grote invloed op thema's die direct het ondernemerschap raken, zoals de mobiliteit in Nederland. Alle 80-kilometerwegen vallen onder de verantwoordelijkheid van de provincies. Neem bijvoorbeeld de moeizame aansluiting van de N11 op de A12. Dagelijks ontstaan er files op de A12 bij Bodegraven en Nieuwerbrug. Het verkeer vanaf de N11 loopt in beide richtingen vast en daarmee stagneren de lokale wegen. Een frustratiebron voor ondernemers in dit gebied. In september 2018 ondertekende ik namens VNO-NCW West de Intentieverklaring Gouda/Oudenrijn, waarmee we de aansluiting van de N11 op de A12 willen aanpakken. In overleg met de provincie Zuid-Holland brengen we deze verkeersproblematiek onder de aandacht van de landelijke politiek.

Ook als het gaat om duurzaamheid worden de provincies steeds belangrijker. Het is vast herkenbaar: als innovatieve ondernemer heb je ambitieuze plannen om te verduurzamen, maar je loopt vast in het vergunningentraject van de gemeente. De provincies Noord- en Zuid-Holland pakken hierin steeds meer

een coördinerende rol. Ook ligt er voor hen een taak weggelegd om kenniscentra op te richten waar alle informatie over duurzaamheid gebundeld wordt. Een spanningsveld waar de provincies meer invloed op mogen uitoefenen is dat tussen woningbouw en bedrijventerreinen. Veel bedrijventerreinen komen in de knel omdat de gemeenten er woningen willen bouwen. Neem bijvoorbeeld Schieoevers-Noord in Delft. Het zag ernaar uit dat de maakindustrie daar zou moeten wijken voor de bouw van duizenden woningen. Mede dankzij een intensieve lobby richting de provincie is daar net op tijd een stokje voor gestoken. Het lijkt geen twijfel. De Provinciale Staten hebben grote invloed op het ondernemerschap in onze regio en zijn dichterbij dan je denkt. Redenen genoeg om te stemmen op 20 maart!

Audrey Keukens,
voorzitter
VNO-NCW West

KONE BRENGT MET IOT MENS EN TECHNIEK DICHTER BIJ ELKAAR

Internet of Things (IoT) is een belangrijke inspiratiebron voor KONE, de Finse wereldspeler op het gebied van liften, roltrappen en automatische deuren. KONE zet nieuwe technologieën in voor wat het bedrijf 'People Flow' noemt: ervoor zorgen dat mensen zich op een zo soepel en snel mogelijke manier voort kunnen bewegen binnen gebouwen.

 Rik Weeda

Uiteraard moet je de bezoekers aan je eigen bedrijf het goede voorbeeld geven. Bij een eerste bezoek aan het hoofdkantoor van KONE Nederland in Den Haag word je dan ook niet teleurgesteld. Een charmante digitale receptioniste heet je welkom en wijst je keurig op een beeldscherm waar je je als bezoeker kunt melden en waar je de dichtstbijzijnde koffiëcorner kunt vinden. Kleurrijke video-projecties maken de saaie koffietafels tot enerverende objecten die direct de aandacht trekken. De transparante sfeer van het gebouw wordt in alle delen van de constructie doorgetrokken, tot en met liften en trappengalerijen.

People Flow

Het Finse bedrijf levert nieuwe systemen en concepten, maar is voor een groot deel van zijn omzet afhankelijk van onderhoud en beheerswerkzaamheden. Ook in deze branche geldt dat innovatie een van de kernvoorwaarden is om een vooraanstaande positie in de markt, zoals KONE wereldwijd heeft, te behouden. "IoT is een van onze speerpunten", vertelt algemeen directeur Harold Bussing. "Bij de toegang tot gebouwen speelt beweging een belangrijke rol. Dit hebben we geconcretiseerd in ons People Flow concept. Hiermee bedoelen we het gehele traject dat mensen afleggen binnen een gebouw, de

entree, de toegangspoortjes waar je door moet, liften, roltrappen, tot en met de plaats van bestemming." Bussing geeft als voorbeeld de People Flow binnen het eigen hoofdkantoor. "Als medewerker krijg je via een badge automatisch toegang tot het gebouw. Toegangspoortjes gaan direct open als je eraan komt. Hetzelfde geldt voor de lift, die al naar beneden komt als je door de poortjes gaat. Je hoeft niet meer op de liftknop te drukken." Eenzelfde concept levert KONE ook voor de woningbouw onder de naam 'Residential Flow'. Bussing: "Je komt met je handen vol boodschappen aan. Je identificeert je met je mobiele telefoon zodat het systeem weet dat jij het bent. De deuren gaan open, de lift komt eraan en staat er met geopende deuren op het moment dat je erin wilt stappen. Geen gedoe met tassen neerzetten of met één hand deuren open moeten doen. Op basis van de identificatie weet de lift ook naar welke verdieping je moet. In de lift kun je bovendien gepersonaliseerde informatie krijgen, gericht op jouw interesses, van beurskoersen en weersvoorspellingen tot en met tips voor het weekend. Ook bijvoorbeeld relevante info over onderhoud of werkzaamheden in het gebouw kun je tijdig via je mobiele telefoon ontvangen zodat je van tevoren op de hoogte bent van eventuele storingen. Geregistreerde bewoners kunnen familie of kennissen ook autoriseren als medegebruiker." Bij deze technologie speelt privacy een belangrijke rol. Bussing: "Ieder systeem is in zekere zin kwetsbaar voor hacken, daar houden we rekening mee. Het is aan de beheerder hoe ver hij wil gaan met het verlenen van toegang."

Onderhoud

Ook bij het onderhoud zet KONE IoT in. Bussing: "Met 24/7 Connected Services zetten we nieuwe technologieën in voor het verbeteren van onderhoud van liften en roltrappen. Met behulp van sensoren wordt een steeds grotere bulk aan data verzameld van alle facetten van het systeem, waar ook in de wereld, denk aan mechanica, contacten,

prints en kabels." Dit is typisch artificial intelligence: door meer en meer data toe te voegen wordt het systeem steeds intelligenter. Bussing: "Afwijkingen in het systeem zoals bepaalde trillingen, temperatuurverschillen en fluctuerende stroomsterktes worden met behulp van sensoren iedere drie seconden online doorgegeven naar de cloud. Dat kan leiden tot een standaardprocedure waarbij de monteur bij zijn eerstvolgende bezoek herstelwerkzaamheden uitvoert. Maar ook urgente of zelfs onmiddellijke acties kunnen het gevolg zijn, afhankelijk van de urgentie van het probleem. Via een portal hebben beheerders of eigenaars continu zicht op de status van de installaties."

Groeimarkt

KONE wil hiermee de beschikbaarheid van de installaties voor de gebruikers optimaliseren. Het belang hiervan is natuurlijk per opdrachtgever verschillend, erkent Bussing. "Voor ziekenhuizen, waar het gaat om leven en dood, is een perfect werkend toegangssysteem belangrijker dan bijvoorbeeld voor een studentenflat. Ook luchthavens, zoals Schiphol, zijn afhankelijk van optimaal werkende liften en roltrappen." Is IoT op dit gebied de juiste richtingwijzer naar de toekomst? Ja dus, volgens Bussing. "Dit is zeker een groeimarkt. We hebben in Nederland nu al een paar duizend installaties die wij op deze manier servicen. Daarbij constateren we duidelijk een afname van het aantal gemelde storingen. Met name organisaties die sterk afhankelijk zijn van continue betrouwbaarheid van liften en roltrappen maken gebruik van deze technologie." Welke gevolgen verwacht Bussing voor de werknemers van KONE? "De kracht van deze vernieuwing ligt in de combinatie van mensen en techniek. Alleen zo kun je de foutmarges aanzienlijk reduceren. Zonder de ogen en handen van onze monteurs kunnen we onze doelstellingen niet realiseren. Wel vormen onze opleidingen en trainingen een steeds belangrijker onderdeel van onze business.

Er is een groot tekort aan technisch personeel in Nederland. Niet voor niets hebben we een eigen opleidingscentrum." Rest de vraag of de investeringen in mensen en nieuwe technologie die ongetwijfeld met zo'n omslag gepaard gaan, geen negatief effect hebben op de cijfers van KONE. Bussing: "Nee, onze omzet is goed. We hebben in 2018 wereldwijd negen miljard omgezet, en daarbij ruim een miljard winst gemaakt. Maar belangrijker is nog dat we in een wereld leven die heel snel digitaliseert en dat geldt ook voor onze concurrenten. Een continue en optimale service wordt steeds belangrijker. Hierbij denk ik telkens weer aan het hoofdkantoor van KONE in Finland. Dat staat naast het oude hoofdkantoor van Nokia. Verschil is alleen dat daar nu met grote letters 'Microsoft' op staat."

Bedrijfsbezoek aan KONE

Op 11 april organiseert VNO-NCW West een bedrijfsbezoek aan het hoofdkantoor van KONE in Den Haag. Harold Bussing vertelt over de inzet van IoT door KONE en over het vinden van het juiste technische personeel.

KONE NEDERLAND

KONE Nederland heeft zijn wortels in het vroegere Starlift, destijds eigendom van Dé Stoop. In 1989 verkocht Stoop het bedrijf aan KONE. Inmiddels maakt KONE Nederland deel uit van een wereldwijd opererend bedrijf dat nu ruim honderd jaar bestaat en actief is in tweehonderd landen. In Nederland heeft KONE twee vestigingen, het hoofdkantoor in Den Haag en een kantoor in Veenendaal. In totaal heeft KONE in Nederland ongeveer negenhonderd medewerkers.

PROVINCIE EN WATERSCHAPPEN BELANGRIJKER DOOR KLIMAATAKKOORD

Het klimaat is een belangrijk, zo niet het belangrijkste thema van de provinciale en waterschapsverkiezingen 2019. Politieke partijen, en met name Groen Links, spelen handig in op de actievoerders die straks allemaal in het stemhokje staan, bewoners die demonstreren tegen vliegveld Lelystad of scholieren die staken voor een beter klimaat. De uitvoering van het klimaatbeleid komt ook vooral te liggen bij de provincie en het waterschap. Wat betekent dit voor ondernemers?

Tristan van Oorschot | Gerhard van Roon

Op 20 maart worden er twee verkiezingen gehouden: voor Provinciale Staten en voor de besturen van de waterschappen. Naast de gekozen leden reserveert iedere provincie enkele zetels voor bedrijven in de besturen van de waterschappen. De Kamer van Koophandel benoemt deze bestuursleden. Zij komen voor de belangen van het bedrijfsleven op. Zowel provincie als waterschappen zijn machtige bestuursorganen voor het uitvoeren van het klimaatbeleid. En hoewel nog niet iedere ondernemer ervan doordrongen is, dit regionale beleid zal grote invloed hebben op het bedrijfsleven. Laten we eerst eens kijken naar de rol van de waterschappen. Zij beschermen het land tegen overstromingen. Dat doen ze met het onderhoud van dijken, duinen en andere waterkeringen, met de afvoer van water in natte

perioden en met de aanvoer van water in droge tijden. Door de opwarming van de aarde, de stijgende zeespiegel en de steeds vaker voorkomende hevige regenbuien wordt die rol belangrijker. Waterschappen moeten aanvullende maatregelen nemen die gepaard gaan met stijgende lasten voor burgers en bedrijven. Zo werd er in 2018 ruim 2,7 miljard euro aan waterschapsheffingen betaald. Dan de provincies. Die krijgen samen met de gemeenten een belangrijke rol in de uitvoering van het nationale Klimaatakkoord, een gevolg van de afspraken in Parijs in 2015. In zogeheten Regionale Energie Strategieën (RES) worden maatregelen vastgelegd die met name de uitstoot van CO₂ terugdringen en de transitie naar duurzame energiebronnen realiseren.

→ Dit gebeurt in een programma van dertig regio's, waarmee het hele land is gedekt. Aan de RES werken overheden, netbeheerders voor gas, elektriciteit en warmte, bedrijfsleven en bewoners samen.

Amstel

Ad van Luijt (64) bezet een van de drie zetels van het bedrijfsleven in het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht en kan voor een tweede termijn worden benoemd. Van Luijt is het grootste deel van zijn carrière bezig geweest met water. Hij heeft onder meer als manager bij Koop Bronbemaling gewerkt, een bedrijf dat het grondwater tijdelijk

'BEDRIJVEN Zouden VAKER HUN PROBLEMEN MET ONS KUNNEN DELEN'

verlaagt om ondergronds te kunnen bouwen. Hij benadrukt het belang dat bedrijven een stem hebben in de waterschappen: "Twintig procent van wat bij ons aan belastinginkomsten binnenkomt, zijn heffingen op bedrijven. Ik probeer naar de stem van ondernemers te luisteren en deze in het waterschapsbestuur te laten horen. Zo verloor een bedrijf recentelijk zijn vergunning voor een ligplek van partyboten. Wij hebben een oplossing gevonden waardoor zijn boten nu op een andere plek kunnen liggen. Bedrijven zouden vaker hun problemen en uitdagingen met ons kunnen delen."

Het klimaat is bij Waterschap Amstel, Gooi en Vecht onderwerp van gesprek. Met 'Amsterdam Rainproof' wil het waterschap water opvangen bij heftige regenbuien en bij droogte het water laten verdampen voor afkoeling in de stad. Een mooi plan dat wel gepaard gaat met extra kosten. "Dijken moeten worden verhoogd en vaker geïnspecteerd.

Westland

Door droogte zal de watervoorziening lastiger worden. Dit alles zal te voelen zijn in de portemonnee van iedereen."

Half miljard

Ondernemers betalen circa twintig procent mee aan de kosten van de waterschappen. In 2017 was dat in totaal goed voor ongeveer een half miljard euro. De afgelopen jaren zijn de verschillende heffingen gestegen met één tot vier procent. VNO-NCW en MKB-Nederland erkennen de noodzaak van de lastenstijging. Gemeenten en het Rijk vragen waterschappen om te investeren in aanpassingen aan de veranderende klimaatomstandigheden en in de verdere verbetering van de waterkwaliteit (zoals het water zuiveren van medicijnresten en microplastics). Daarnaast heeft de Rijksoverheid taken op het gebied van bescherming tegen hoog water overgeheveld naar de waterschappen. Maar MKB-Nederland en VNO-NCW vinden ook dat de stijging beperkt moet blijven. Het is een van de negen wensen die de werkgevers in aanloop naar de waterschapsverkiezingen hebben opgeschreven.

Hollandsche Delta

Marjo van Maurick (60) zit namens het bedrijfsleven in de Verenigde Vergadering van het Waterschap Hollandsche Delta. Ook zij gaat op voor een tweede termijn. Van Maurick is eigenaar van Aqua Supervision, een adviesbureau voor zuiveringsinstallaties van zwembadwater. Ze woont in Oude-Tonge (Goeree-Overflakkee), een dorp waar de ouderen zich de watersnoodramp van 1953 nog kunnen herinneren. Ook Van Maurick is zich bewust van de gevaren van een stijgende zeespiegel. "We moeten onze voeten drooghouden en zuinig met water omgaan. De ruimtelijke invulling van gemeenten, provincie en waterschappen is de komende jaren bepalend: er moeten waterbergingen gemaakt worden, meer groene daken komen en er moet meer water hergebruikt worden. Ondernemers kunnen daarbij helpen."

Ook Van Luijt zegt dat de ruimtelijke inrichting, een taak van de provincie, cruciaal voor het klimaatbeleid is. "Zonnepanelen moeten zoveel mogelijk op daken worden geplaatst zodat ze geen extra ruimte in beslag nemen. Windmolens vormen een moeilijker verhaal. Moet je die niet plaatsen in gebieden waar ruimte is, zoals op zee of in Flevoland?" VNO-NCW West vraagt aan de provincies ruimte te reserveren voor de energietransitie. Daarbij gaat het niet alleen om zonnepanelen en windmolens maar bijvoorbeeld ook om leidingennetten voor het transport en ondergrondse opslag van warmte en CO2, en om waterstofcentrales. Met name het Noordzeekanaalgebied is geschikt als proeftuin voor industriële toepassingen van nieuwe energie.

Innovatie

VNO-NCW steunt de doelstellingen van het Klimaatakkoord in Parijs. De Nederlandse regering streeft naar een afname van de CO2-uitstoot met 49 procent in 2030 ten

opzichte van 1990 en in 2050 met 95 procent. Beprijzing van CO2 kan volgens de werkgeversorganisatie een effectief instrument zijn mits het op Europees niveau plaatsvindt. De werkgeversorganisatie ziet het klimaat liever als een kans dan als een probleem. Nederland kan koploper worden in innovatieve klimaatoplossingen, wat ook goed is voor de export en de banen. Bovendien worden we zo minder afhankelijk van fossiele brandstoffen uit instabiele regio's.

Zowel de waterschappen als de provincies kunnen het innovatieve vermogen van Nederlandse ondernemers versterken. Duurzaam inkopen zou helpen, aldus het VNO-NCW-document met de negen wensen voor de waterschapsverkiezingen. In de manifesten voor de provinciale verkiezingen Noord- en Zuid-Holland pleit VNO-NCW West onder meer voor extra budget voor circulaire projecten en energietransitie en experimenteeruimte voor innovaties, zoals regelvrije zones.

De provincies Noord- en Zuid-Holland zitten ondertussen niet stil. Dat valt af te lezen aan het aantal subsidies voor energietransitie en groene ontwikkelingen. Noord-Holland heeft het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland opgericht. Met dit fonds (55 miljoen euro) wordt geïnvesteerd in bedrijven en projecten die duurzame energie een extra stimulans geven. Ook kent de provincie GO!-NH Accelerators die in een programma van drie maanden mkb'ers en start-uppers helpen de markt te bestormen. De provincie investeert ook volop in warmtenetten waarmee bedrijven als Tata Steel en afvalverwerker HVC straks talloze woningen en kassen van warmte kunnen voorzien.

Weerkrachtig

De provincie Zuid-Holland wil met de strategie 'Weerkrachtig Zuid-Holland' het klimaatprobleem voor zijn. Zij trekt extra geld uit voor klimaatadaptatie. Op 4 oktober 2018 is het convenant 'Klimaatadaptief bouwen' getekend door veertig publieke en private partijen. Zij zetten in op klimaatadaptatieve gebiedsontwikkeling met ruimte voor natuur en water - niet alleen in de buitengebieden, ook in de steden - en op energie-neutrale woningbouw. Provincie en bedrijfsleven hebben ook besloten alles op alles te zetten om de Rotterdamse haven en het glastuinbouwcluster CO2-neutraal te krijgen in 2050. Dit betekent dat de provincie fors investeert in warmtenetten en een CO2-smartgrid, waarmee CO2 van de haven naar de kassen in het Westland kan worden getransporteerd. MKB-Nederland en VNO-NCW hebben waardering voor dit ingezette beleid, maar zien ook graag dat er na de verkiezingen oog is voor de beperkte financiële middelen van het midden- en kleinbedrijf voor de energietransitie. Ondernemers van ongeveer vijfhonderdduizend bedrijfsgebouwen zouden een aanbod moeten krijgen om CO2-besparende maatregelen te nemen. Ook al kunnen die maatregelen binnen vijf jaar worden terugverdiend,

Zonnepanelen in Zuid-Holland

er zijn financieringsinstrumenten nodig van gemeente en provincies om deze ondernemers op weg te helpen.

Ondernemers betrekken

Grethe van Geffen (56), eigenaar van adviesbureau Seba Cultuurmanagement en lid van VNO-NCW metropool Amsterdam, heeft zich verkiesbaar gesteld voor de Provinciale Staten Noord-Holland. Met haar partij de VVD wil ze ondernemers meer betrekken bij de oplossingen van het klimaatvraagstuk. "Ik vind het heel belangrijk dat ondernemers zich bemoeien met politiek omdat zij de ervaring van het ondernemen hebben. In het openbaar bestuur heeft meer dan de helft een ambtenaren- of communicatie-achtergrond. Meer verschillende ervaringen zorgen voor betere oplossingen. Zo haal je ook verkeerde beeldvorming weg, zoals het vooroordeel dat ondernemers alleen maar aan geld denken."

Van Geffen noemt het verduurzamen van woningen een goed voorbeeld waarbij een grotere inbreng van ondernemers gewenst is. "In het Deltaplan Wonen kan de provincie ondernemers betrekken bij het vinden van oplossingen. Zo kun je ook naar andere onderwerpen kijken, zoals mobiliteit en de energietransitie. Ik zet graag in op toenemende samenwerking tussen overheid en ondernemers, zodat we als Noord-Holland voorop blijven lopen!"

Meer info:

www.regionale-energiestrategie.nl

www.vno-ncw.nl

www.vno-ncwwest.nl/verkiezingen

MEDIA-CREATORS

Lennart van Rosendaal
Eigenaar

ONS BEDRIJF... Media-Creators heet u welkom in de visuele wereld. Wij helpen u aan al uw foto- en video-materiaal. Wij maken hoogwaardige content om uw bedrijf, product, evenement, (werk)instructie of werkwijze vast te leggen. Ook hebben we geavanceerde technieken om bijvoorbeeld uw boodschap alleen bij uw doelgroep te laten landen.

ONZE AMBITIE IS... om uw boodschap professioneel te presenteren in beeld. Wij werken efficiënt, kostenvriendelijk en snel. Wij willen uw aanspreekpunt zijn voor al uw marketingwensen. Alles onder 1 dak. Voor u wel zo makkelijk.

BEL ONS, WANT... de kracht van video is groot. De voordelen van beeldmateriaal zijn enorm. Wij kunnen voor u het verschil maken. Ons team, onze hard- en software zorgen voor een prachtige uitstraling. Kijk eens op onze website voor onze mogelijkheden, kom langs of bel ons. Hoe klein of groot uw wensen ook zijn, wij staan voor u klaar.

Rivierdijk 759
3361BV Sliedrecht
0184 42 48 92 / 06 22 51 94 22
www.media-creators.nl
info@media-creators.nl

OUTDOOR VALLEY

Erik Rovekamp en Jasper Rotgans
Eigenaren

ONS BEDRIJF... Outdoor Valley biedt een groot aanbod aan recreatie-mogelijkheden. Op steenworp afstand van Rotterdam kun je kanovaren, survivals, mountainbiken, skiën, bootcampen en nog veel meer! Erik: "Dit jaar bestaat Outdoor Valley 25 jaar, wat een mijlpaal! Dat gaan wij samen met ons team en onze bezoekers groots vieren." Jasper: "Vorig jaar april ging de Berghut in vlammen op. De kern van het bedrijf werd zwaar getroffen. Dankzij ons krachtige team richten we ons nu weer op de opbouw van de Berghut. Dubbel feest dus!" Maurice: (sales): "De verbouwing biedt onze gasten een nieuwe vergaderzaal en een sfeervol restaurant, maar het liefst nemen we jullie mee naar buiten!"

ONZE AMBITIE IS... dat iedereen 365 dagen per jaar de mogelijkheid heeft om buiten te sporten.

BEL ONS, WANT... iedereen verdient wel een gezellige, inspirerende, actieve, maar bovenal leuke dag in de buitenlucht!

Hoeksekade 141
2661 JL Bergschenhoek
010 522 13 80
www.outdoorvalley.nl
info@outdoorvalley.nl

STUDIO LINKSHANDIG

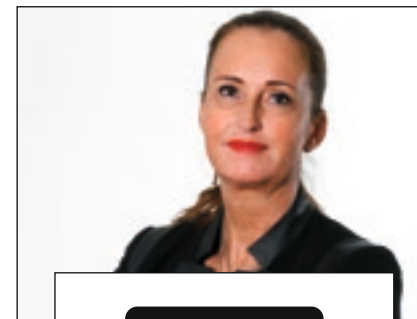
Martine Dijkstra
Eigenaresse

ONS BEDRIJF... Studio LINKSHANDIG is een productfotografie studio die zich voornamelijk op de mode- en lifestylebranche richt. We realiseren o.a. veel product- en sfeerfotografie voor webshops en andere online ondernemers. We zijn bekend met kleuren die dicht bij elkaar liggen, verschillende soorten stoffen en dat dit online goed gezien moet worden. Onze snelheid en flexibiliteit worden veel gewaardeerd door onze klanten.

ONZE AMBITIE IS... we laten de identiteit van je bedrijf naar voren komen, iets wat cruciaal is in deze tijden vol online concurrentie! Goede en duidelijke productfoto's zijn essentieel en het is belangrijk dat je stijl in elk onderdeel van je webshop naar voren komt! Vergeet de fotografie dus niet!

BEL ONS, WANT... onze service gaat verder dan fotografie, we denken mee op marketing, branding en dus jouw verkoop online. We maken samen een plan om jouw product en bedrijf goed in beeld te laten komen.

World Fashion Centre Amsterdam
Koningin Wilhelminaplein 13 (1-13-09)
1062 HH Amsterdam
020 370 75 48 / 06 47 01 68 00
studiolinkshandig.nl

SKVR IN BEDRIJF

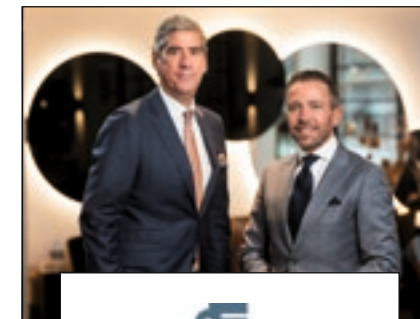
Anouk Glaudemans
Manager

ONS BEDRIJF... verzorgt workshops en trainingen die net even anders zijn. Wij gaan voor de perfecte balans tussen professionaliteit en creativiteit. Onze ervaren docenten werken altijd vanuit een creatieve invalshoek. Wij verdiepen ons in jullie verhaal en sluiten aan op jullie vraag. In een prettige en veilige sfeer mag er geleerd, geprobeerd en gefaald worden. Aan het einde van de dag ga je met een frisse dosis inspiratie weer de deur uit.

ONZE AMBITIE IS... om de creativiteit van alle Rotterdammers te bevorderen. Iedereen heeft talenten. Bij SKVR In Bedrijf kun je die samen met je collega's ontdekken en ontwikkelen.

BEL ONS, WANT... SKVR In Bedrijf zorgt voor een creatieve boost voor jouw team. Bovendien zijn wij een stichting. Alle inkomsten worden direct geïnvesteerd in meer kunst en creativiteit voor Rotterdammers. Als afnemer van SKVR In Bedrijf lever je daar dus automatisch een bijdrage aan.

Aert van Nesstraat 45
www.skvr.nl//inbedrijf
zakelijk@skvr.nl
T: 010 436 13 66

OYENS & VAN EEGHEN

Tom Jongbloed (l) en Maiko van Gurp (r)
Senior Relatiebeheerders

ONS BEDRIJF... Oyens & Van Eeghen N.V. (O&E), opgericht in 1797, is een van Nederlands oudste onafhankelijke financiële instellingen. We zijn een toonaangevende vermogensbeheerder en adviseur voor ondernemers, vermogende particulieren, familievermogens en stichtingen en verenigingen.

Ons vermogensbeheer is gebaseerd op een hoogwaardig, kennisgedreven, onafhankelijk beleggingsproces en een open architectuur. O&E biedt voor ieder vermogen discretionaire vermogensoplossingen op maat die inspelen op uw individuele wensen en doelstellingen.

ONZE AMBITIE IS... de 'trusted partner' voor onze cliënten te zijn. Wij zijn pas tevreden als onze cliënten ons minimaal belonen met het rapportcijfer 8.

BEL ONS, WANT... wij hebben een jarenlange ervaring met het begeleiden van onze cliënten. Als betrouwbare partner en rekening houdend met de wensen, dromen en ambities, helpen wij u met het maken van financiële keuzes.

Apollo House, Apollolaan 15,
1077 AB Amsterdam
www.oyens.com | 020 514 16 31
t.jongbloed@oyens.com | 06 10 94 57 26
m.vangurp@oyens.com | 06 22 96 57 82

CFO CAPABEL

Kees Gordijn
Partner

ONS BEDRIJF... CFO Capabel helpt MKB-ondernemers hun strategisch en financieel management verbeteren met raad én daad. Met een scherpe financiële analyse, strategisch advies over de financiële organisatie en processen en begeleiding bij de implementatie. Onze parttime CFO's - allen ervaren financieel directeuren - staan u al vanaf één dag per week hierin bij.

ONZE AMBITIE IS... uw bedrijf financieel gezond en toekomstbestendig te maken. En te houden, door u zelf 'in control' te brengen. Daarbij geloven we in 'Viral Change': mensen en organisaties moeten bewogen raken om zelf in beweging te komen.

BEL ONS, WANT... wij helpen u inzicht te krijgen in uw financiële operatie, adviseren u in de breedste zin van het woord over duurzame verbeteringen binnen uw onderneming én helpen u deze veranderingen door te voeren. Van een compacte financiële scan tot de volledige optimalisatie van uw organisatie.

www.cfocapabel.nl
kees.gordijn@cfocapabel.nl
06 53 24 12 59

VERGEET NIET TE **STEMMEN** OP 20 MAART!

Op 20 maart vinden de provinciale verkiezingen plaats. Voor de bestuurders en het secretariaat van VNO-NCW West is de lobby voor deze verkiezingen al in volle gang.

 Annemarie van Oorschot

Eerst hebben we de wensen van onze leden voor het provinciale beleid 2019-2023 in kaart gebracht. Vervolgens hebben we deze kenbaar gemaakt aan de schrijvers van de verkiezingsprogramma's van de politieke partijen en daarna aan de lijsttrekkers. Als dit magazine bij jou in de brievenbus valt, is de kans groot dat je sommige standpunten van het bedrijfsleven tegenkomt in de media. Onder meer via blogs van onze bestuurders willen we aan het grote publiek

duidelijk maken wat er voor ondernemers in de provincie op het spel staat. Zo hopen we dat straks meer mensen stemmen op kandidaten met een ondernemershart. Na de verkiezingen is de verwachting dat de politieke partijen met de meeste stemmen een coalitieakkoord zullen smeden. Dan komen wij weer in actie, want we willen in zo'n coalitieakkoord de wensen van het bedrijfsleven graag terugzien. Op een speciaal ingerichte pagina op onze website vind je alle informatie over onze activiteiten en standpunten. Op deze spread slechts een greep uit het door onze leden gewenste provinciale beleid.

www.vno-ncwwest.nl/verkiezingen

ENKELE WENSEN VAN HET BEDRIJFSLEVEN VOOR HET PROVINCIAAL BELEID

BEREIKBAARHEID NOORD-HOLLAND

- Investeer in een robuust wegennet, waaronder A8-A9.
- Noord-Zuidlijn doortrekken naar Schiphol.
- Reserveer ruimte voor distributiecentra aan de rand van grote steden.
- Faciliteer minimale groei (1,5 procent) van luchthaven Schiphol.

BEREIKBAARHEID ZUID-HOLLAND

- Sneltramverbindingen tussen steden.
- A12 ontwikkelen tot logistieke corridor.
- Snelfietsroutes.
- Groei Rotterdam-The Hague Airport.
- Investeer in provinciale autowegen.

ONDERWIJS EN ARBEIDSMARKT

- Help gemeenten bij de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt.
- Zorg voor arbeidsmarktbeleid op basis van arbeidsmarktregio's in plaats van gemeentegrenzen.
- Help gemeenten bij huisvesting arbeidsmigranten.
- Investeer in provinciale autowegen.

TOEKOMSTBESTENDIG ONDERNEMEN

- Zorg ervoor dat woningbouw niet ten koste van bedrijventerreinen gaat.
- Zorg voor fysieke ruimte voor logistieke bedrijven.
- Plan woningbouw op provinciale schaal.
- Investeer in circulaire projecten en energietransitie.
- Leg infrastructuur en een leidingennet aan voor rest- en aardwarmte.
- Leg een CO2-smart grid aan, zodat bijvoorbeeld de CO2-emissies van de industrie gebruikt kunnen worden in de glastuinbouw.
- Pas de provinciale wet- en regelgeving aan op de nieuwe economie, neem belemmeringen voor innovatie en transitie weg.
- Bied ondersteuning van kleine bedrijven bij de omschakeling van aardgas naar duurzame bronnen.

1.

2.

3.

4.

NETWERKBIJENKOMSTEN IN JANUARI EN FEBRUARI 2019

- 1.en 2. VNO-NCW Den Haag bij De Resolutie (foto's: Tom Tomeij).
- 3. VNO-NCW DGA's en Groene Groeiers bij Priva (foto: Martien de Man).
- 4. Meiny Prins: Investeer sustainables urban delta's (foto: Martien de Man).
- 5. Architect Thomas Rau bouwt kadaster voor materialen (foto: Martien de Man).
- 6. Minister Kaag in gesprek met bestuurders van VNO-NCW West tijdens de nieuwjaarsreceptie (foto: Martine de Man).

5.

6.

MAI ELMAR, DIRECTEUR
CRUISE PORT ROTTERDAM

'WE MOETEN
ZORGEN DAT IEDEREEN
MEEDOET' →

→ Mai Elmar, directeur van Cruise Port Rotterdam, werd 'Havenman' van het jaar 2004. In 2016 kreeg ze de koninklijke onderscheiding Ridder in de orde van Oranje-Nassau en in 2017 was ze de invloedrijkste Rotterdammer. VNO-NCW regio Rotterdam strikte deze powervrouw eind vorig jaar voor het voorzitterschap.

Mai Elmar houdt kantoor in de Cruise Terminal. Mensen lopen in en uit, af en toe onderbreekt Elmar het interview om even wat te regelen. De beurs voor hedendaagse kunst wordt in de terminal opgebouwd. Zeventig galeries tonen van 7 tot 10 februari hun kunstwerken. Het is een event dat Rotterdam in de kijker zet als kosmopolitische stad. En al bemoeit Elmar zich niet met de beurs op zich, zij zet zich graag in voor het merk Rotterdam. Niet voor niets werd ze in 2006 de eerste Chief Marketing Officer van de stad. Ook als directeur van Cruise Port promoot ze Rotterdam. "Toen ik in 2000 bij Cruise Port begon hadden we één schip in optie, en dat werd afgezegd", vertelt ze. "Voor het komende jaar hebben we zicht op ruim honderd schepen." Elk schip brengt gemiddeld een miljoen euro bruto omzet met zich mee voor de regio Rotterdam. Nog voordat het interview begint wil Elmar even iets kwijt over de media. "Vrijwel elke minuut krijgen we nieuws, en veelal negatief nieuws. Het doet iets met mensen als je voortdurend met negatieve berichten wordt geconfronteerd. Bovendien zijn de feiten niet altijd juist. Nog steeds lees of hoor je dat schepen in onze wateren op zware stookolie varen. Maar dat is al ruim twintig jaar verboden!"

Je ergert je aan de pers?

"Nee, maar ik maak mij zorgen om wat een merendeel aan negatieve berichtgeving met mensen doet. In Rotterdam houden wij ons aan de havenwet. De schepen die hier binnenkomen, varen op laagzwavelige

diesel en dragen 0,1 procent bij aan de CO2-uitstoot wereldwijd. Bovendien staan de technologische ontwikkelingen niet stil en wil iedereen schoon en energiezuinig varen. Cruiseschepen lopen voorop. Van de 75 grote cruiseschepen die de komende vijf jaar worden gebouwd, gaan er circa twintig varen op de nog schonere brandstof LNG. Ook het leven aan boord is zo milieuvriendelijk mogelijk. Douchewater wordt gezuiverd en hergebruikt om het dek schoon te maken, afval wordt gescheiden, voedselverspilling wordt tegengegaan, er is LED-verlichting en elektriciteit (walstroom -red.) wordt in de landen waar dat kan duurzaam opgewekt. Je zou willen dat ieder stadje langs de kust zo is ingericht."

Hoe schadelijk is die 'verkeerde' berichtgeving?

"Als je mensen onnodig bang maakt worden ze onzeker en uiteindelijk zetten ze hun hakken in het zand. De jonge klimaats-activiste uit Zweden, Greta Thunberg, heeft geen hoop nodig, zegt ze. Hoewel hoop doet leven, heeft ze gelijk. Ze heeft de juiste feiten nodig. De energietransitie is alleen mogelijk in een positieve, constructieve omgeving. Daar kunnen we als VNO-NCW regio Rotterdam aan mee bouwen. Waar ik kan, wil ik mensen mee krijgen zodat we met elkaar stappen zetten. Werkgevers hebben hierin ook een verantwoordelijkheid. Zij kunnen hun werknemers bereiken en meenemen in het verhaal over wat al is bereikt, hoe we verder gaan en gezamenlijk kunnen bijdragen aan het behoud van onze aarde en haar klimaat."

VNO-NCW regio Rotterdam streeft naar een sterkere verbinding tussen stad en haven. De Cruise Terminal is daarvoor goed gesitueerd.

"Cruise Port Rotterdam is in feite een scharnierpunt tussen stad en haven. Toen vroeger een schip van de Holland-Amerika-lijn binnenvoer, liep heel Rotterdam uit.

Deze stad zou zonder haar haven lang niet zo leuk zijn. We hebben veel kennis en kunde op maritiem gebied, in de haven én in de stad. We hebben bijvoorbeeld arbitrage, verzekeraars, uitvindingen en consultancy met gespecialiseerde maritieme kennis. We kunnen die kennis en kunde gezamenlijk nog beter benutten en onder de aandacht brengen. Met het bestuur draag ik daar als voorzitter van VNO-NCW regio Rotterdam graag aan bij. In 2017 is door de Gemeente Rotterdam en Drechtsteden de Rotterdam Maritime Board opgezet, waar ik technisch voorzitter van mag zijn. De Board richt zich op de profilering van Rotterdam als dé maritieme hoofdstad van Europa. Circa dertig CEO's en directeurs van toonaangevende maritieme bedrijven en organisaties uit de regio nemen deel. Dit sluit naadloos aan op het netwerk van VNO."

'ALS JE MENSEN ONNODIG BANG MAAKT, ZETTEN ZIJ HUN HAKKEN IN HET ZAND'

Elmar steekt haar passie voor scheepvaart niet onder stoelen of banken. Ze komt uit een Noorse familie die actief was in de sector. Haar overgrootvader en grootvader waren reders, andere familieleden 'brokers' en 'shipchangers'. Toen ze elf werd, verhuisde ze met haar ouders naar Rotterdam. Na het Rotterdamsch Lyceum en de Hogere Hotelschool runde ze een hotel aan het Willemsplein. Daarna werd zij directeur bij de Henriksen Group (van oorsprong een Noorse rederij) en actief in de sectoren scheepvaart, onroerend goed, hotels en agenturen. Hier deed ze veel internationale ervaring op. In 1991 startte ze haar eigen bureau Management Partnership International (communicatie en veranderingsprojecten in binnen- en buitenland). Daarnaast werd ze in 2000 directeur van de Cruise Port.

Wat is je motivatie geweest om voorzitter te worden van VNO-NCW regio Rotterdam?

"Als je benaderd wordt, is dat uiteraard een eer. De vraag voor mij is dan: 'zou je het ook ambiëren als je niet benaderd was?' Daarop is het antwoord 'ja'. De vereniging houdt zich met onderwerpen bezig die ertoe doen en die ik belangrijk vind. Mijn insteek is dat wanneer je ergens iets van vindt, je ook het lef moet hebben om erin te stappen en een bijdrage te leveren wanneer de kans zich voordoet."

Welke onderwerpen vind je belangrijk?

"Rotterdam is een gebied waar we mede door scheepvaart met 174 nationaliteiten en culturele achtergronden leven. Dat is een kracht en dat maakt de stad tot wat zij is: leuk, uitnodigend en zakelijk interessant. Als werkgevers kunnen we nog meer bruggen slaan tussen die verschillende culturen en zorgen dat iedereen meedoet in de internationalisering, energietransitie en leer-werktrajecten."

"Op 5 februari ondertekenden we als een van de partijen het leerwerkakkoord van Rotterdam: 'Van school naar werk, van werk naar werk en weer aan het werk'. In het kader van 'school naar werk' hebben de organisaties hier op de pier een samenwerking met het Albeda College. Bij Cruise Port Rotterdam ontvangen we leerlingen die lerend in de praktijk met ons meewerken. Als werkgever heb je, naast een maatschappelijke verplichting, hier op termijn voordeel aan."

"Het gaat niet om 'What's in it for me' op de korte termijn, maar om 'What's in it for us all' op de langere termijn. Belangrijk voor de instromende jonge mensen op de arbeidsmarkt, maar ook voor mensen die van werk naar nieuw werk gaan in deze snel veranderende en constructief uitdagende maatschappij."

Voorzitter Mai Elmar en Vicevoorzitter/Penningmeester Richard Jongste van VNO-NCW regio Rotterdam zetten zich volop in voor de belangen van de Rotterdamse ondernemers, samen met het bestuur en de vele leden. In 2019 zijn naast de internationale focus, de volgende prioriteiten geformuleerd:

1. Bereikbaarheid en mobiliteit

- Uitbreiden Lightrail-netwerk in Randstad.
- Derde oeververbinding (tunnel) & Blankenburgtunnel.
- Rijkswegverbinding A13-A16.
- Groei en ontsluiting Rotterdam The Hague Airport.
- Verkeersdoorstroming via SMART-oplossingen en stimulatie personenvervoer over water.

2. Onderwijs en Arbeidsmarkt

- Invulling en doorontwikkeling LeerWerk-akkoord 'Van school naar werk/van werk naar werk/weer aan het werk'.
- Doorontwikkelen IT-Campus.
- Includerend en maatschappelijk ondernemen.

3. Toekomstbestendig ondernemen

- Feyenoord XL.
- Ruimte voor de maakindustrie en circulaire economie.
- Energietransitie.
- Toekomstbestendig wonen, verblijf en zorginnovatie.

Mai Elmar en Richard Jongste.

“Door een geautomatiseerd bestelproces creëerden we 14 fairtrade banen.”

Als het gaat over groei dan luister je eerder naar andere ondernemers dan naar een bank. Kijk hoe ondernemers elkaar verder brengen op [rabobank.nl/groei](https://www.rabobank.nl/groei)

Kom maar op met de toekomst

Marja Baas
Eigenaar tassenlabel MYOMY DO GOODS

Rabobank

Growing a better world together.

NIEUWE VOORZITTER VNO-NCW DEN HAAG

Op 31 januari 2019 is Corina Holla benoemd tot voorzitter van VNO-NCW Den Haag. Zij volgt interim-voorzitter Bob Toetenel op.

VNO-NCW Den Haag is een van de tien ondernemerskringen van VNO-NCW West. Het bestuur van deze kring behartigt de belangen van het bedrijfsleven in de regio Den Haag en organiseert netwerkactiviteiten voor haar leden. De nieuwe voorzitter, Corina Holla, is vertrouwd met beide taken. Zo is zij sinds 2005 werkzaam voor het lobby- en public affairskantoor Meines, Holla & Partners. Sinds januari 2010 is zij ook een van de twee eigenaren van dit bureau en bekend met de uitdagingen het van ondernemerschap.

Holla: “Ik heb veel zin om - samen met de andere bestuursleden – de ondernemersvereniging in groot Den Haag verder uit te bouwen. De stad oefent aantrekkingskracht uit op innovatieve ondernemers die hun bedrijf net zijn begonnen en willen doorgroeien. Zij kunnen de economie een boost geven en helpen bij bepaalde transitie, zoals de transitie naar duurzame energie. VNO-NCW Den Haag steunt deze ontwikkeling. Voor duurzame, economische groei in deze regio blijven we ons voor honderd procent inzetten!”

Holla was eerder actief lid van VNO-NCW West als bestuurslid van het VNO-NCW VrouwenNetwerk. Deze functie heeft zij in de periode 2010-2017 vervuld.

BOOST VOOR START UPS IN BIOTECHNOLOGIE

De Biotech Campus Delft en YES!Delft gaan samenwerken om startups in de biotechnologie te steunen. Vanaf begin februari kunnen (industriële) biotech startups zich aanmelden voor het Biotech Validatie Lab om hun businessplan te valideren en een successtrategie voor hun product te ontwikkelen.

Het validatieprogramma is bedoeld voor Europese startups met innovatieve technologieën en revolutionaire oplossingen voor de (industriële) biotechnologie. Na selectie van de inzendingen worden de tien beste startupteams gekoppeld aan een mentor of technisch expert. De teams doorlopen een intensieve training om de kans op succes van hun jonge bedrijf te optimaliseren.

Biotechnologie

Biotechnologie maakt gebruik van (delen) van levende micro-organismen zoals schimmels, gisten en bacteriën. Oorspronkelijk werd biotechnologie ingezet voor de

voedselproductie, bijvoorbeeld voor het maken van wijn, bier en brood. In de vorige eeuw werd de technologie geïndustrialiseerd en ook ingezet voor de productie van geneesmiddelen en voedingssupplementen. Vandaag de dag stelt zij ons in staat om fossiele brandstoffen te vervangen door biobased alternatieven.

Biotech Campus Delft & Yes!Delft

De Biotech Campus Delft is een initiatief van Koninklijke DSM om innovaties op het gebied van biotechnologie te versnellen. De campus ligt op het terrein van DSM in Delft waar meer dan twaalfhonderd mensen werken aan de ontwikkeling, opschaling en commercialisering van biobased innovaties. De campus biedt naast DSM en de pilot fabriek BPF vanaf 2019 ook huisvesting aan start-ups, mkb'ers en gevestigde bedrijven.

YES!Delft is de bedrijfsincubator van de TU Delft en ondersteunt tech-ondernemers in hun ambitie om een bedrijf te bouwen.

NEDERLANDERS WILLEN ZELF WAT DOEN AAN KLIMAATVERANDERING

Nederlanders zien dat goed waterbeheer belangrijk is. Ongeveer tweederde van de Nederlanders heeft wel eens te maken gehad met wateroverlast. En 85% neemt al maatregelen om de gevolgen van de klimaatverandering tegen te gaan.

Ruim 90% kent de waterschappen en 84% vindt dat ze belangrijk werk doen. Dat blijkt uit onderzoek dat de Unie van Waterschappen in aanloop naar de waterschapsverkiezingen van 20 maart heeft laten doen.

Korter douchen

Nederlanders zijn bereid om zelf iets te doen tegen de gevolgen van klimaatverandering of doen dit al. Veel mensen passen het eigen gebruik van water aan: ze douchen korter (67%), sproeien minder vaak de tuin (50%) en wassen minder vaak zelf de auto (59%). Ook zijn ze bereid aanpassingen te doen om regenwater beter af te voeren door tegels in de tuin te vervangen door groen (28%) of een regenton te plaatsen (23%). Jongeren lijken hun gedrag het minst aan te passen. Minder dan de helft van de jongeren tussen 18 en 25 jaar doucht bijvoorbeeld korter. 65+ers doen dit juist massaal wel (81%). Wel wil 58% graag (nog) meer tips en informatie over wat ze zelf kunnen doen.

BAND MET WATER

Rogier van der Sande, voorzitter van de Unie van Waterschappen, is blij dat mensen de noodzaak van goed waterbeheer zien en er zelf ook iets aan willen doen. "Nergens ter wereld hebben mensen zo'n speciale band met water als in Nederland", zegt hij. "We wonen, werken en recreëren er mee. In Nederland beheren de waterschappen de dijken, sloten en plassen. We zorgen voor waterveiligheid, voor schoon en voor voldoende water."

Klimaatverandering

Maar Van der Sande ziet ook dat Nederland te maken heeft met grote uitdagingen. Waterschappen merken dagelijks de gevolgen van klimaatverandering met extremer weer en een steeds sneller stijgende zeespiegel. "Zonder bestrijding van de oorzaak is het dweilen met de kraan open", zegt Van der Sande. "Daarom investeren we als waterschappen om samen met overheden, bedrijven en burgers om de gevolgen van de klimaatveranderingen terug te dringen."

Daarnaast werken we natuurlijk ook aan de aanpassing van ons land aan de gevolgen van de klimaatverandering. Nederlanders hebben invloed op de manier waarop we dat doen. Laat je stem dus horen tijdens de waterschapsverkiezingen op 20 maart."

Verhoging waterschapsbelasting

Uit het onderzoek blijkt ook dat Nederlanders zich realiseren dat de waterschappen meer moeten doen tegen de gevolgen van klimaatverandering. Tweederde van hen verwacht dan ook dat extreem weer kan leiden tot verhoging van de waterschapsbelasting. Een deel van de Nederlanders is bereid om meer belasting te betalen. Bijvoorbeeld voor het onderhoud van dijken en voor de afvoer van het water bij slecht weer.

Waterschapsverkiezingen

Op 20 maart zijn de waterschapsverkiezingen. Kijk op Waterschapsverkiezingen.nl en MijnStem.nl om te zien wat er te kiezen valt.

HALLO PLEZIER DOBBERAARS: WE MOGEN WEER STEMMEN!

STEM 20 MAART VERKIEZINGEN WATERSCHAP

PLONS JIJ OP ZONNIGE DAGEN OOK ZO GRAAG IN HET MEER?

De waterschappen zorgen voor schoon water. En hoe ze dat doen, daar heb jij invloed op. Geef je stem tijdens de waterschapsverkiezingen op woensdag 20 maart.

WATERSCHAPSVERKIEZINGEN.NL

NIEUWE LEDEN

Noordwest-Holland
- Rijsier Transport BV, Purmerend

Metropoolregio Amsterdam
- Waternet, Amsterdam
- Yacht, Diemen
- Oyens & Van Eeghen N.V., Amsterdam
- EcoChain Technologies B.V., Amsterdam
- &FemaleCapital, Bilthoven

Rijnland
- ABN AMRO MeesPierson, Den Haag

Den Haag e.o.
- Provite, Den Haag
- Innova, Den Haag

Regio Rotterdam
- Strukton Worksphere, Capelle a/d IJssel
- Reset Groep B.V., Wateringen
- Travis, Rotterdam
- InfraCore Company b.v., Rotterdam
- Widget Brain, Rotterdam
- Must See Rotterdam B.V., Zierikzee

Westland-Delfland
- MPS, De Lier

Oostland
- BHVNederland, Zoetermeer
- Credion Rotterdam Rijnmond, Rotterdam
- Outdoor Valley, Bergschenhoek
- Bloemformule 55 B.V., Berkel en Rodenrijs
- Living-Fit, Bleiswijk
- RV Webdiensten, Nootdorp
- AEdificem, Bergschenhoek
- AEdificem, Bergschenhoek
- InnerVida OntplooingsArchitecten, Bergschenhoek
- Stroomopwaarts MVS, Maassluis
- BackOffice Op Maat / BOOM, Pijnacker
- 7 Digits, Pijnacker
- HA Consultancy, Houten
- AMG Consulting BV, Berkel en Rodenrijs

Voor een actueel overzicht:
vno-ncwwest.nl/ledennet

VNO-NCW Oostland
14 maart vanaf 14.45 uur

Bedrijfsbezoek

Leden en introducees van VNO-NCW Oostland zijn welkom bij de ondernemers op bedrijventerrein Oudeland; een hoogwaardig bedrijventerrein met actief parkmanagement, camerabeveiliging en een moderne uitstraling.

VNO-NCW West
14 maart vanaf 9.30 uur

Dag van de 1000 voorbeelden

Leden van VNO-NCW West helpen mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking aan een baan. Zij worden op de dag van de 1000 voorbeelden in het zonnetje gezet. Er worden allerlei feestelijke activiteiten in het land georganiseerd.

VNO-NCW Rijnland
18 maart vanaf 17.00 uur

Bedrijfsbezoek

'Binnen de beveiligingsbranche is Huschka de duurzaamste organisatie in Nederland', aldus Emill de Waal, DGA bij de Huschka Groep. Hij startte reeds in januari 2015 met het inzetten van elektrische voertuigen, wat mogelijk is doordat er binnen een straal van 25 km gewerkt wordt.

VNO-NCW West
18 maart 2019 vanaf 15.30 uur

Verkiezingsdebat

Kan mijn bedrijf nog wel uitbreiden? Woningen naast de fabriek? Gaan we ook investeren in het openbaar vervoer? Ga met de lijsttrekkers van de Provinciale Statenverkiezingen in debat over ondernemerschap. Bij Festo in Delft.

Voor een actueel overzicht:
vno-ncwwest.nl/agenda

AGENDA

SIEMENS

Ingenuity for life

The background of the advertisement is a composite image. On the left, there is an aerial view of a city at night, with lights from buildings and streets. Overlaid on this is a complex digital grid of blue and yellow lines, representing data or infrastructure. In the bottom left corner, there are binary digits (0s and 1s) in various colors. On the right side, there is a vertical glass window or balcony railing. Through the glass, the silhouettes of three people (two men and one woman) are visible, looking out at the city. The sky is a mix of orange and blue, suggesting sunset or sunrise.

Digitalisering maakt steden slim

Een intelligente infrastructuur
zorgt voor schone, leefbare
en concurrerende steden

Digitalisering verandert de manier waarop steden functioneren. Het stelt ze in staat slim te reageren op bevolkingsgroei, vervuiling, verkeersopstoppingen en stroomonderbrekingen. Siemens kan bij deze uitdagingen uw partner zijn door met gedigitaliseerde automatisering een bijdrage te leveren aan een duurzame, betrouwbare en betaalbare energievoorziening, slimme mobiliteit en efficiënte gebouwen. Deze intelligente infrastructuur zorgt ervoor dat uw stad schoon, leefbaar en concurrerend blijft.

[siemens.com/intelligent-infrastructure](https://www.siemens.com/intelligent-infrastructure)